

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 3.4.2007
KOM(2007) 165 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH
RÅDET**

– Förbättrat patentsystem i Europa –

1. INLEDNING

Ett väsentligt inslag i den förnyade Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning är att förbättra hanteringen av immateriella rättigheter i Europa, eftersom immateriella rättigheter, och särskilt patent, är knutna till innovation, som i sin tur i hög grad bidrar till konkurrenskraften.

Patent är en drivkraft för främjandet av innovation, tillväxt och konkurrenskraft. Vid en undersökning om värdet av patent¹ som nyligen genomförts på uppdrag av kommissionen och som bygger på en enkät bland 10 000 uppfinnare i åtta medlemsstater² utvärderades bl.a. patentens värde uttryckt i penningar, deras ekonomiska och sociala effekter, patentlicenser, användningen av patent för att etablera nya företag och sambandet mellan patent, FoU och innovation. Skillnader föreligger mellan olika medlemsstater och mellan olika branscher, men den samlade positiva effekten på tillväxten, den s. k. ”patentpremien”,³ för de undersökta medlemsstaterna uppgick till 1 % av ländernas BNP under perioden 1994-1996 och steg till 1,16 % av BNP under perioden 2000-2002.

Det kan dessutom antas att det finns ett samband mellan användningen av immateriella rättigheter och hög innovation. Utifrån detta antagande karakteriseras länder med hög innovation i allmänhet av höga nivåer när det gäller patentering och användningen av andra rättigheter, t.ex. mönster- och varumärkesrättigheter⁴. Detta samband bekräftas på branschnivå, där branscher med fler meddelade patent tenderar att vara mer innovativa.

Den inre marknaden för patent är ännu inte förverkligad. EU har ännu inte kunnat skapa ett ekonomiskt överkomligt gemenskapspatent, trots enträgna uppmaningar från stats- och regeringscheferna. De parallella insatserna i mellanstatlig regi i syfte att förbättra det nuvarande europeiska patentsystemet inom ramen för Europeiska patentorganisationen (EPO) har också försenats.

Den fragmenterade inre marknaden för patent har allvarliga konsekvenser för den europeiska konkurrenskraften när det gäller de utmaningar som Europa ställs inför från USA, Japan och nya ekonomiska stormakter som Kina. EU släpar efter USA och Japan i fråga om patentverksamhet. Till och med i Europa patenterar USA och Japan mer än EU: hos EPO kommer 137 patent per miljon invånare från EU, jämfört med 143 patent från USA och 174 från Japan. Bristen på inhemsk kritisk massa för patent leder till att färre s.k. triadiska patent söks i USA, EU och Japan. Medan Europa har 33 triadiska patent per miljon invånare har USA 48 och Japan 102. USA och Japan har därmed 45 % respektive 209 % fler triadiska patent än EU⁵. Detta är bekymmersamt, eftersom triadiska patent är de mest värdefulla och anses vara den bästa patentindikatorn för innovation⁶.

Nyare undersökningar visar också att ett europeiskt patent för 13 länder är ca 11 gånger dyrare än ett amerikanskt patent och 13 gånger dyrare än ett japanskt patent om man tar hänsyn till handläggnings- och översättningskostnader. Vad beträffar de totala kostnaderna

1 Gambardellea et al., studie om patent: ”What are patents actually worth? - the value of patents for today's economy and society”. Finns på följande Internetadress: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/final_report_lot2_en.pdf

2 Danmark, Frankrike, Tyskland, Ungern, Italien, Nederländerna, Spanien och Storbritannien.

3 ”Premien för patent” är den patenterade uppfinningens värde minus värdet på uppfinningen, om uppfinnaren inte hade något patent på den.

4 Se bilaga III för mer information om sambandet mellan immateriella rättigheter och innovation.

5 MERIT and GFC, ”European Innovation Scoreboard 2006 comparative analysis of innovation performance”, Europeiska kommissionen 2006, s. 35.

6 Guedou, Le système de brevet en Europe, tresor-eco nr 9, januari 2007, s. 3.

med upp till 20 års skydd är europeiska patent nästan nio gånger dyrare än japanska och amerikanska patent. Sett till patentkraven är skillnaderna i kostnader ännu större⁷.

Kommissionen anser att det i dagens allt mer konkurrensinriktade globala ekonomi inte är hållbart för EU att tappa mark på ett område som är så viktigt för innovation som patentpolitiken. I ett nytt försök att bryta dödläget inledde kommissionen därför i januari 2006 ett brett samråd om den framtida patentpolitiken i Europa. Syftet med samrådet var att inhämta berörda parter synpunkter på det nuvarande patentsystemet och på ett patentsystem för Europa som fullt ut lever upp till 2000-talets krav. Samrådet fick ett gensvar utan motstycke bland de europeiska användarna av patentsystemet. Det inkom 2 515 svar från företag, bl.a. små och medelstora företag inom i stort sett alla branscher, medlemsstater samt forskare och akademiker⁸.

Resultaten av samrådet visar tveklöst att åtgärder behöver vidtas snarast för att upprätta ett enkelt, kostnadseffektivt och högkvalitativt gemensamt patentsystem i Europa, både för handläggning och meddelande av patent och för förfaranden efter det att patent meddelats, bl.a. för tvister.

Många berörda parter förordar fortsatt gemenskapspatentet som den metod som ger största mervärde för den europeiska industrin inom ramen för Lissabonstrategin. De kritiserar dock rådets gemensamma politiska strategi från 2003⁹ på grund av de höga kostnaderna för översättning och den alltför uttalade centraliseringen av det föreslagna domstolssystemet.

Vad beträffar en reformering av det nuvarande europeiska patentsystemet inom ramen för den europeiska patentkonventionen (*European Patent Convention, EPC*) ställer sig många berörda parter bakom en snabb ratificering av Londonöverenskommelsen¹⁰ och antagandet av överenskommelsen om ett domstolssystem för europeiska patent (*European Patent Litigation Agreement, EPLA*).

Det finns för närvarande dock väldigt lite stöd för en (ytterligare) harmonisering av den materiella patenträtten eller system som innebär ett ömsesidigt godkännande av nationella patent.

Om Europa vill ligga i framkant när det gäller innovation är det absolut nödvändigt med en förbättrad patentstrategi. Den första delen av detta meddelande handlar främst om gemenskapspatentet och upprättandet av en effektiv EU-omfattande domstolsordning för patent. Ett förbättrat domstolssystem för patent anses av många berörda parter vara den viktigaste frågan som måste tas upp som ett första steg. Arbetet med ett EU-omfattande

7 Bruno Van Pottelsberghe de la Potterie och Didier François, *The Cost Factor in Patent Systems*, Université Libre de Bruxelles Working Paper WP-CEB 06-002, Bryssel 2006, se s. 17 ff.

8 Mer information om kommissionens samråd om patent finns på följande Internetadress:
http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/consultation_en.htm

9 Efter överenskommelsen i konkurrenskraftsrådet den 3 mars 2003 fortsatte arbetet på arbetsgruppsnivå för att överföra principerna i den gemensamma politiska strategin till förslaget till rådets förordning om gemenskapspatentet. På grundval av detta lade kommissionen den 21 december 2003 fram två förslag rörande domstolsordningen vid gemenskapspatentmål. Se http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/index_en.htm#patent för den gemensamma politiska strategin, arbetet med förordningen i rådets arbetsgrupp och texterna till kommissionens förslag rörande domstolsordningen.

10 Tio EPC-stater (Danmark, Frankrike, Tyskland, Liechtenstein, Luxemburg, Monaco, Nederländerna, Sverige, Schweiz och Storbritannien) undertecknade avtalet av den 17 oktober 2000 om tillämpningen av artikel 65 i konventionen, som betecknas som Londonöverenskommelsen och har offentliggjorts i [2001] OJEP 549. Detta frivilliga instrument syftar till att minska översättningskostnaderna för det europeiska patentet. Översättningskostnaderna för ett genomsnittligt europeiskt patent skulle minska med mellan 31 % och 46 %, vilket är en besparing på runt 2 400–3 600 euro per patent (se bilaga II). För ytterligare information om t.ex. den nuvarande situationen beträffande ratificeringen och anslutningen till Londonöverenskommelsen se följande Internetadress: http://patlaw-reform.european-patent-office.org/london_agreement/status/index.en

domstolssystem för patent kan bidra till att jämna vägen för framsteg när det gäller införandet av ett ekonomiskt överkomligt och rättsligt säkert gemenskapspatent. Kommissionen hoppas att de förslag som läggs fram i detta meddelande kommer att leda till att förhandlingarna som strandade 2004 kan tas upp igen. Syftet är att få igång en debatt med utgångspunkt i samrådet och skapa samförstånd på vägen framåt.

Det står emellertid klart att andra patentfrågor också bör tas upp. För att vara effektivt måste patentsystemet ses som en helhet. I det sista kapitlet i detta meddelande behandlas därför ämnen som patentkvalitet och patentkostnader, stöd till små och medelstora företag, kunskapsöverföring samt frågor som rör säkerställande av skyddet, bl.a. alternativ tvistlösning och rättsskyddsförsäkring avseende patent, och internationella aspekter på detta.

Med beaktande av de önskemål som framfördes vid Europeiska rådets möten i december 2006¹¹ och mars 2007¹² planerar kommissionen att lägga fram ett meddelande med en övergripande strategi för immateriella rättigheter under våren 2008. Det dokumentet kommer att komplettera detta meddelande och ta upp de viktigaste utestående och övergripande frågor som inte gäller lagstiftning på alla områden som rör immateriella rättigheter, bl.a. varumärken, mönster, upphovsrätt, geografiska beteckningar, patent och verkställande av skyddet.

2. GEMENSKAPSPATENTET OCH ETT INTEGRERAT DOMSTOLSSYSTEM FÖR PATENT

2.1. GEMENSKAPSPATENTET

Kommissionen anser att skapandet av ett patent för hela gemenskapen är ett fortsatt mycket viktigt mål för EU. Gemenskapspatentet är fortfarande den ekonomiskt mest fördelaktiga lösningen och ett rättsligt säkert svar på de utmaningar som Europa ställs inför i fråga om patent och innovation. Statistiken visar att när det gäller de totala kostnaderna (översättningar, registreringsavgifter osv.) är gemenskapspatentet mycket attraktivare än modellerna enligt det nuvarande systemet med europeiska patent¹³.

Rådets gemensamma politiska strategi från 2003 kritiserades av de berörda parterna vid samrådet huvudsakligen av följande två skäl: den otillräckliga utformningen av domstolsordningen och den otillfredsställande språkordningen. Kommissionen anser dock att ett verkligt konkurrenskraftigt och attraktivt gemenskapspatent kan uppnås om bara den politiska viljan finns.

Berörda parter framförde i synnerhet att man såg problem med en alltför centraliserad domstol. Detta bör beaktas vid arbetet med det EU-omfattande domstolssystemet för patent, vilket behandlas i de stycken som följer.

Vad beträffar översättningskostnaderna noterar kommissionen att en stor majoritet av de berörda parterna kritiserar rådets gemensamma politiska strategi som innebär att alla

11 Ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådets möte i Bryssel (14–15 december 2006), punkt 29.
http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/92202.pdf

12 Ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådets möte i Bryssel (8–9 mars 2007), punkt 13.
http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/93135.pdf

13 Se bilaga II.

patentkrav skall översättas till alla officiella EU-språk (nu 23 officiella språk). Å andra sidan ansåg vissa berörda parter att inte bara patentkraven utan även beskrivningarna skall översättas. Många förordar kommissionens ursprungliga förslag som ett bra underlag för en överenskommelse. Kommissionen anser att det bör vara möjligt att hitta effektiva lösningar och kommer att tillsammans med medlemsstaterna undersöka hur språkordningen kan förbättras för att minska översättningskostnaderna för gemenskapspatentet samtidigt som den rättsliga säkerheten ökar för alla, i synnerhet till förmån för små och medelstora företag. Möjliga lösningar kan vara lägre avgifter för små och medelstora företag eller system som ger utrymme för flexibilitet när det gäller översättningskraven¹⁴.

2.2. ETT INTEGRERAT DOMSTOLSSYSTEM FÖR PATENT PÅ DEN INRE MARKNADEN

2.2.1. Bristerna vid patenttvister i Europa

Nationella domstolar måste i allt högre grad beakta frågor med gränsöverskridande aspekter när de prövar patenttvister. Näringslivets globalisering går hand i hand med internationaliseringen av patenttvister. Detta gäller i synnerhet för EU:s inre marknad.

Sedan 1978 (och fram till 2005) har EPO meddelat nära 800 000 europeiska patent och många är fortfarande i kraft i Europa¹⁵. EPO har ett enda förfarande för meddelande av patent. Så snart ett europeiskt patent har meddelats blir det dock ett nationellt patent och omfattas av de nationella reglerna i de avtalsslutande EPO-stater som utsetts i ansökan. Det europeiska patentet är inte en enhetlig titel; det är en uppsättning nationella patent. Det finns för närvarande inte någon enskild domstol för tvister om europeiska patent som inbegriper aspekter som går utöver en stats gränser. Eventuella intrång, genkärsmål avseende ogiltighet eller åtgärder avseende upphävande i fråga om en uppsättning europeiska patent kan omfattas av olika nationella lagar och förfaranden.

Kärande och svarande riskerar följaktligen att ställas inför ett flertal tvister i en rad olika medlemsstater i samma patentfråga. För att se till att ett europeiskt patent som har meddelats för flera olika stater upprätthålls kan patenthavaren stämma den som påstås ha begått patentintrånget i det land där vederbörande har sin hemvist eller så kan patenthavaren behöva väcka talan parallellt vid olika länders nationella domstolar. Enskilda svarande kan å andra sidan behöva försvara sig i liknande mål som väckts i flera olika stater, vilket är särskilt riskfyllt och besvärligt för små och medelstora företag. För att få ett europeiskt patent upphävt måste konkurrenter eller andra berörda personer väcka talan om detta i alla stater där det europeiska patentet har meddelats.

De nuvarande systemet där man riskerar åtskilliga patenttvister får en rad konsekvenser som försvagar patentsystemet i Europa¹⁶ och gör patent mindre attraktiva, i synnerhet för små och medelstora företag.

Framför allt är det kostsamt för alla inblandade parter. De måste anlita lokala juridiska ombud och experter, och betala domstolsavgifter i alla länder där tvisterna prövas. Detta är inte

14 Pilotprojekt där man arbetar med datorstödda översättningar av patentkrav, t.ex. sådana som för närvarande genomförs hos EPO och det franska Institut National de la Propriété Industrielle (INPI), kan minska kostnaderna i tidigare led och förtjänar att övervägas ytterligare.

15 För detaljerad statistik se EPO:s årsrapport för 2005 på följande Internetadress: <http://annual-report.european-patent-office.org/2005/index.en.php>

16 Se även utvärderingen av EPLA:s effekter på tvister om europeiska patent: http://www.european-patent-office.org/epo/epla/pdf/impact_assessment_2006_02_v1.pdf

nödvändigtvis något problem för stora företag. För många små och medelstora företag och enskilda uppfinnare kan dock kostnaderna för en tvist vara oöverkomliga. De kan ha investerat betydande belopp för att få ett patent, men har sedan helt enkelt ingen möjlighet att se till att det upprätthålls vid intrång. Detta kan urholka patentet på allt praktiskt värde.

Det är dessutom stora skillnader mellan de olika nationella domstolssystemen och domstolarnas handläggning av patentärenden. Ett bra exempel på hur prövningen av patenttvister kan skilja sig åt är att talan om patentintrång och om upphävande av patent separeras i Tyskland, både i första instans och vid överklaganden i högre instans, medan det i andra länder som t.ex. Storbritannien, Frankrike och Nederländerna är samma domstol som är behörig att pröva både talan om ogiltighet och talan om intrång. En patenttvist i flera länder kan därmed leda till olika eller till och med motstridiga resultat i de olika länderna¹⁷. Trots att åtgärder, förfaranden och sanktioner när det gäller intrång i immateriella rättigheter nyligen har harmoniserats genom direktivet om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter¹⁸ är det fortfarande stora skillnader mellan nationella förfaranden och nationell praxis på grund av frågor som inte är harmoniserade, t.ex. bevisinsamling, korsförhör, utfrågningar, sakkunnigas roll osv.

Berörda parter har i synnerhet pekat på skillnader som gäller nationella domares kvalifikationer och erfarenhet. Medan det i vissa länder finns ett begränsat antal domstolar som uteslutande handlägger patentmål finns det i andra länder ingen sådan specialisering. Samrådet visar att dessa skillnader kan leda till s.k. forum shopping, dvs. att parter väljer att väcka talan i en viss jurisdiktion därför att de vet att de kommer att behandlas förmånligare där än i en annan. Skillnader i kostnader (se även punkt 2.2.2) och hur snabbt förfarandet är har stor betydelse för valet av forum.

Detta innebär att den materiella patenträtten enligt den europeiska patentkonventionen kan tillämpas och tolkas på olika sätt i avgörande frågor som t.ex. patenterbart område och räckvidden för det skydd som ges genom ett europeiskt patent. Det är dessutom svårt att få till stånd gränsöverskridande förelägganden. EG-domstolens aktuella rättspraxis begränsar möjligheterna för nationella domstolar att vidta åtgärder mot intrång som begåtts av ett antal företag som ingår i samma koncern, men som är etablerade i olika EU-medlemsstater¹⁹.

Olika avgöranden om själva sakfrågan i målen leder till bristande rättslig säkerhet för alla som är inblandade i patentprocesser. Denna osäkerhet får betydelse för viktiga beslut om investeringar, produktion och marknadsföring av patenterade produkter som företagen ofta måste fatta efter att ha gjort komplicerade bedömningar av hur ett antal ärenden som handläggs inom olika jurisdiktioner sannolikt kommer att utfalla.

2.2.2. Nationella system för prövning av patenttvister i EU: fakta, siffror och kostnader

Statistik över patenttvister

17 Fallet Epilady visar hur domstolar i olika EPC-stater har kommit fram till motstridiga resultat om samma patent. Till följd av olika tolkningar av patentkrav ansåg de tyska, nederländska och italienska domstolarna att det rörde sig om intrång, men inte de brittiska och österrikiska domstolarna. För referenser och analyser av dessa mål se J. Pagenberg i 24 IIC 314-345 (1993).

18 Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter, EUT L 195, 2.6.2004, s. 16.

19 Mål C-4/03, Gesellschaft für Antriebstechnik mbH & Co. KG mot Lamellen und Kupplungsbau Beteiligungs KG; mål C-539/03, Roche Nederland BV and Others mot Frederick Primus, Milton Goldenberg, domar av den 13 juli 2006 REG 2006, s. I-6509 och I-6535.

En särskild svårighet för bedömningen av patenttvister i medlemsstaterna är bristen på offentliggjord jämförbar statistik. Av de uppgifter som finns att tillgå framgår det dock att över 90 % av patenttvisterna i gemenskapen prövas i domstolarna i bara fyra medlemsstater (Tyskland, Frankrike, Storbritannien och Nederländerna). Tillgängliga uppgifter för perioden 2003–2006 visar att i genomsnitt 1 500–2 000 ärenden som rör talan om patentintrång och ogiltighet per år väcks vid patentdomstolar i första instans och av dessa avser 60–70 % europeiska patent. Kommissionen uppskattar på basis av egen forskning att 20–25 % av patentdomstolarnas avgöranden i första instans överklagas. Det bör också observeras att det på grund av det låga antalet patentmål vid många nationella domstolar finns en tendens att inrätta specialiserade domstolar i medlemsstaterna. Statistiken visar att det sannolikt inte kommer att finnas ett tillräckligt antal ärenden för att två domstolssystem skall kunna upprättas för prövning av ärenden som rör intrång och ogiltighet i fråga om europeiska patent och gemenskapspatent, särskilt inte för överprövning i högre instans.

Kostnader

Patenttvisterna i EU är onödigt dyra för alla inblandade parter. Detta är inte ett så stort problem för stora företag som det är för små och medelstora företag och enskilda uppfinnare. För dem kan kostnaderna för en tvist vara oöverkomliga. Undersökningar i USA och EU har dessutom visat att små och medelstora företag i högre grad riskerar att bli indragna i en tvist²⁰. De potentiella kostnaderna för en tvist kan avsevärt öka den risk som är förknippad med patentering av FoU och därmed också med innovation i sig. Minskade kostnader för tvister för små och medelstora företag bör därför vara ett inslag i vår patentstrategi.

Kostnaderna för tvister varierar avsevärt beroende på hur komplicerat ärendet är samt vilken typ av förfarande, vilket tekniskt område och vilka belopp det rör sig om. I dessa kostnader ingår bl.a. domstolskostnader, arvoden till advokater, patentombud eller experter, kostnader för vittnen, tekniska utredningar och kostnader i samband med överklaganden. Översättningskostnader tillkommer vid processer i utländsk domstol. Skillnaderna mellan de nationella domstolssystemen i Europa samt bristen på tillförlitliga uppgifter om kostnaderna för tvister (särskilt advokatarvoden) i de flesta länderna gör det mycket svårt att bedöma hur höga kostnaderna är för patenttvister. Kostnadsberäkningarna i bilaga IV har tagits fram under arbetet med EPLA²¹ och har kompletterats genom en nyligen publicerad studie från kommissionen om rättsskyddsförsäkring avseende patent²². Beräkningarna är baserade på uppgifter från jurister. De avser de medlemsstater där de flesta patenttvisterna prövas för närvarande. Siffrorna varierar avsevärt beroende på vilken medlemsstat det rör sig om.

I Tyskland beräknas varje parts totala kostnader i ett patentmål med ett tvistigt belopp på i genomsnitt 250 000 euro ligga på omkring 50 000 euro i första instans och 90 000 euro i andra instans för både ogiltighet och intrång. I Frankrike ligger kostnaden för en genomsnittlig patenttvist enligt ovan mellan 50 000 euro och 200 000 euro i första instans och mellan 40 000 euro och 150 000 euro i andra instans. I Nederländerna varierar de beräknade kostnaderna för att genomsnittligt patentärende mellan 60 000 euro och 200 000 euro i första

20 Gambardella et al., studie om patent: "What are patents actually worth? - the value of patents for today's economy and society". Finns på Internetadressen http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/final_report_lot2_en.pdf (se s. 71 i den tekniska rapporten).

21 Patent Litigation Insurance – A Study for the European Commission on the feasibility of possible insurance schemes against patent litigation risks, Appendices to the Final Report, juni 2006, av CJA Consultants Ltd, European Policy Advisers, Britain and Brussels, bilaga 3: Cost of Litigation per Patent in Force in 2004 by Country, s. 47 ff, http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/pli_appendices_en.pdf.

22 EPO-dokument WPL/11/05 Rev. 1 av den 16 februari 2006, bilaga I. Finns på följande Internetadress: http://www.european-patent-office.org/epo/epla/pdf/impact_assessment_2006_02_v1.pdf

instans och mellan 40 000 euro och 150 000 euro i andra instans. I Storbritannien²³ uppskattas kostnaderna för ett liknande ärende uppgå till mellan 150 000 euro (påskyndat förfarande) och 1 500 000 euro i första instans och mellan 150 000 euro och 1 000 000 euro i andra instans. Detta innebär att de sammanlagda kostnaderna för en tvist som prövas parallellt i dessa fyra medlemsstater skulle variera mellan 310 000 euro och 1 950 000 euro i första instans och mellan 320 000 euro och 1 390 000 euro i andra instans.

För ovannämnda medlemsstater kan en bedömning av de potentiella ekonomiska fördelarna med en gemensam domstolsordning för patent baseras på en kostnadsberäkning för en patenttvist med mål i tre av de berörda jurisdiktionerna, om man utgår från att det är ovanligt att processa om en uppsättning patent i fler än tre medlemsstater.

Som jämförelse skulle de beräknade totala kostnaderna för en tvist som prövas i en europeisk patentdomstol variera mellan 97 000 euro och 415 000 euro i första instans och mellan 83 000 euro och 220 000 euro i andra instans²⁴. Beroende på vilka tre av de fyra medlemsstaterna som beaktas blir kostnaderna för ett genomsnittligt ärende som prövas i en gemensam patentdomstol 10-45 % lägre än de nu aktuella kostnaderna för en parallell tvist i första instans och 11-43 % lägre i andra instans²⁵. Besparingarna bör bli ännu större vid de stora patentmålen, eftersom de oftast prövas i domstolar i Storbritannien där kostnaderna är de högsta i Europa.

En gemensam domstolsordning för patent bör därför leda till avsevärda kostnadsbesparingar, förutsatt att den upprättas på ett kostnadseffektivt sätt.

2.2.3. *Vägen vidare*

Vid samrådet var stödet starkt för ett kostnadseffektivt gemenskapspatent med bra tvistreglering och för att samtidigt förbättra det nuvarande systemet för prövning av tvister i Europa. I oktober 2006 ställde sig Europaparlamentet bakom denna linje och uppmanade kommissionen att undersöka alla tänkbara sätt att förbättra systemen för meddelande av patent och för patenttvister i EU²⁶. Detta erfordrar förenade insatser av medlemsstaterna och gemenskapen.

De aktuella diskussionerna med medlemsstaterna visar att åsikterna går isär om hur man på bästa sätt bör gå till väga. För närvarande är det två alternativ som har förts fram i diskussionerna (se nedan under A och B). Det tycks dock inte finnas någon realistisk möjlighet att gå vidare med något av dem, eftersom diskussionerna kring dessa två alternativ hittills har lett till att medlemsstaterna har delat upp sig i olika läger.

Behovet av att förbättra den nuvarande tvistregleringen har emellertid inte ifrågasatts. Om man ser till debatterna i rådet och patentsamrådet verkar det också som om det finns en gryende konsensus om en rad principer för ett framtida EU-omfattande domstolssystem

23 Kostnaderna för en patenttvist i Storbritannien är därmed avsevärt mycket högre än i Tyskland, Frankrike, Nederländerna och andra medlemsstater. Vid sidan av högre advokat- och patentombudsvärderna tycks de höga brittiska siffrorna, enligt författarna till de undersökningar som det hänvisas till ovan, hänga samman med särdrag i common law-systemet. Vidare tenderar stora internationella företag att i viss mån förlägga sina viktiga ärenden till Storbritannien, medan små och medelstora företag föredrar de andra tre länderna vid tvister om europeiska patent.

24 Se bilaga 2 i det dokument som nämns i fotnot 16.

25 För närmare uppgifter se det EPO-dokument som det hänvisas till i fotnot 16.

26 Resolution P6_TA(2006)0416, Framtida åtgärder på patentområdet [http://www.europarl.europa.eu/registre/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2006/10-12/0416/P6_TA\(2006\)0416_SV.pdf](http://www.europarl.europa.eu/registre/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2006/10-12/0416/P6_TA(2006)0416_SV.pdf)

(nedan även ”domstolsordningen”). Domstolsordningen bör vara effektiv och kostnadseffektiv med maximal rättslig säkerhet vid tvister som gäller patents giltighet och patentintrång. En lämplig grad av närhet för användarna av systemet bör också tillhandahållas. Domstolsordningens multinationella karaktär bör avspeglas i dess sammansättning och gemensamma rättegångsregler.

Som ett första steg bör man därför försöka nå konsensus bland medlemsstaterna kring dessa allmänna mål och egenskaper (se nedan under C). Kommissionen är medveten om att alla tre alternativ ger upphov till särskilda juridiska frågeställningar som behöver tas upp på lämpligt sätt. Den slutliga strukturen och de enskilda detaljerna i en eventuell kompromiss måste också stå i full överensstämmelse med gemenskapslagstiftningen.

A – EPLA

Syftet med utkastet till EPLA är att införa en enhetlig domstolsordning för europeiska patent. En arbetsgrupp med ledamöter från Europeiska patentorganisationens avtalsslutande parter har sedan 1999 arbetat med utkastet till EPLA, där det föreslås att det skall inrättas en ny internationell organisation, en europeisk patentdomstol²⁷.

Avsikten är att skapa ett enhetligt system för prövning av tvister om europeiska patent för de EPC-stater som vill ansluta sig till systemet. Den europeiska patentdomstolen skulle bestå av en förstainstansrätt, en appellationsdomstol och en registratorsfunktion. Förstainstansrätten skulle ha en central avdelning inrättad där den europeiska patentdomstolen har sitt säte. Första instansrättens regionala avdelningar skulle dock inrättas i de avtalsslutande staterna. EPLA-staterna kan inge en ansökan om att inrätta en regional avdelning som skulle säkerställa att den europeiska patentdomstolens första instans är företrädd lokalt (med högst tre domstolar i första instans per land) och som i huvudsak finansieras av de avtalsslutande parterna i fråga. Förstainstansrättens avgöranden skulle överklagas till appellationsdomstolen. EPC:s registratorsfunktion skulle ansvara för samordningen av arbetsfördelningen i mål som tilldelats de regionala avdelningarna.

Den europeiska patentdomstolen skulle vara behörig att pröva talan om intrång och yrkanden eller genkärsmål om upphävande av ett europeiskt patent. Den skulle bestå av både juridiskt och tekniskt kvalificerade domare. Den europeiska patentdomstolen skulle ha en behörighet som i allt väsentligt motsvarar en nationell patentdomares behörighet vid en nationell domstol. Språkordningen skulle bygga på EPO:s språkordning (engelska, franska och tyska).

Vissa medlemsstater uppfattar EPLA-processen som en väg att nå snabba framsteg. Dessa länder förordar att gemenskapen deltar aktivt i EPLA-processen. Gemenskapens deltagande krävs eftersom EPLA, som är ett internationellt fördrag med deltagande av EPC-medlemmar som inte är EU-länder, griper över ämnesområden som redan täcks av gemenskapens regelverk²⁸. De medlemsstater som förordar EPLA-processen vill således att kommissionen ber om förhandlingsdirektiv, och att rådet beviljar sådana direktiv, så att gemenskapen kan inleda förhandlingarna om EPLA.

27 Mer information om EPLA-processen finns på följande Internetadress: <http://www.european-patent-office.org/epo/epla/index.htm>

28 T.ex. Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter, rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Bryssel I), EGT L 12, 16.1.2001, s. 1.

Ett antal medlemsstater anser att skulle vara komplicerat om man inrättade en ny domstolsordning parallellt med gemenskapens och att detta skulle kunna leda till inkonsekvenser. Om gemenskapspatentet införs skulle detta innebära att man hade flera EU-täckande patentdomstolar.

B – En gemenskapstäckande domstolsordning för europeiska patent och gemenskapspatent

Vissa medlemsstater anser att det i stället för att en EPLA-domstol inrättas bara för europeiska patent borde inrättas en gemensam domstolsordning för prövning av tvister både om europeiska patent och om framtida gemenskapspatent. De anser att det bör skapas en särskild domstolsordning för gemenskapen för prövning av tvister om europeiska patent och gemenskapspatent genom att man utnyttjar de arrangemang för rättsinstanser som anges i EG-fördraget.

Enligt de som förordar detta förslag skulle det behövas ett internationellt avtal med deltagande av gemenskapen för att överföra behörighet avseende europeiska patent till gemenskapens domstolar. En sådan domstolsordning bör göra det möjligt att säkerställa att principerna enligt gemenskapens rättsordning respekteras vid tvister om giltighet och intrång både för europeiska patent och för gemenskapspatent, när dessa har införts.

Med stöd av artikel 225a i EG-fördraget skulle vidare en särskild rättsinstans för patenttvister upprättas. Detta skulle omfatta förstainstansdomstolar med specialiserade domare i medlemsstaterna, med överprövning i förstainstansrätten. Rättegångsreglerna skulle vara gemensamma och gemenskapens domare skulle inte bara tillämpa gemenskapslagstiftningen utan även relevanta bestämmelser i den europeiska patentkonventionen.

Ett antal medlemsstater, med stöd av några berörda parter, tycks anse att en EU-omfattande patentdomstol som upprättas inom en gemenskapsram inte skulle fungera i praktiken. Man är rädd för att förfarandena skulle bli ineffektiva och otillräckliga, och vidare tvivlar man på att det skulle vara möjligt att utse tekniskt utbildade domare utan heltäckande juridiska kvalifikationer.

C – Kommissionens kompromiss

Kommissionen anser att den främsta skillnaden mellan alternativ A och B är att EPLA-alternativet arbetas fram utanför gemenskapens ramar, och att det nuvarande utkastet till EPLA bara rör tvister om europeiska patent. Detta skulle betyda att det skulle krävas en särskild domstolsordning för framtida gemenskapspatent.

Kommissionen anser att det kan skapas ett samförstånd om en integrerad metod med en kombination av element från både EPLA:s domstolsordning och en domstolsordning för gemenskapen så som kommissionen inledningsvis föreslog. Införandet av ett gemenskapspatent bör inte äventyras och det bör heller inte förekomma någon överlappning mellan två konkurrerande domstolsordningar för prövning av patenttvister i Europa. Vägen framåt kan därför vara att diskutera ett enhetligt domstolssystem som är inspirerat av de principer kring vilka samförstånd håller på att utvecklas och som beaktar medlemsstaternas och berörda parter respektive bekymmer.

Detta kan åstadkommas genom att en gemensam och specialiserad patentdomstol upprättas med behörighet att pröva tvister om europeiska patent och framtida gemenskapspatent. Detta domstolssystem kan bygga på EPLA-modellen, särskilt i de delar som rör patenttvister, men kan ge utrymme för en harmonisk integrering i gemenskapens domstolsordning.

Domstolsordningen för patent bör säkerställa en lämplig grad av närhet för parterna och de relevanta omständigheterna i målet. Den bör bestå av ett begränsat antal kammare i första instans och en helt centraliserad appellationsdomstol som skulle säkerställa en enhetlig tolkning. Kamrarna kan utnyttja befintliga nationella strukturer och bör utgöra en integrerad del av det gemensamma domstolssystemet. Inom ramen för detta gemensamma, men multinationella, system för prövning av tvister skulle domstolens registratorsfunktion fördela målen på grundval av klart definierade och öppna regler. Dessa regler kan bygga på Bryssel I-förordningen och andra delar av gemenskapens regelverk.

Domstolen skulle ha behörighet att pröva talan om intrång och giltighet och därmed sammanhängande yrkanden som t.ex. skadestånd, samt för särskilda processer som svarar mot berörda parter behov.

Appellationsdomstolen och kamrarna i första instans bör ha gemensamma rättegångsregler som bygger på bästa praxis i medlemsstaterna. Man skulle då utnyttja de kunskaper och erfarenheter som finns hos specialiserade patentdomstolar inom EU, t.ex. vid bevisupptagning, muntliga och skriftliga förfaranden, förelägganden och handläggning av mål. I detta sammanhang tillhandahåller det pågående arbetet med EPLA-utkastet användbara inslag.

Patentdomstolen bör bestå av både juridiskt och tekniskt kvalificerade domare, som bör vara fullständigt oberoende och inte får vara bundna av några anvisningar utifrån.

Patentdomstolen måste respektera EG-domstolen som slutlig domare i ärenden som rör gemenskapsrätten, inklusive frågor som rör gemenskapens regelverk och framtida gemenskapspatents giltighet.

Kommissionen anser att de nuvarande skiljaktigheterna mellan medlemsstaterna kan överbryggas och att en lämplig struktur för en gemensam och integrerad EU-omfattande domstolsordning för patent kan upprättas om den politiska viljan finns.

3. STÖDÅTGÄRDER FÖR ETT FÖRBÄTTRAT PATENTSYSTEM

Lagstiftning av hög kvalitet är en nödvändig men inte tillräcklig förutsättning för ett välfungerande patentsystem. Vid sidan av vikten av kvalitet som framhövdes vid patentsamrådet 2006 behöver företagens strategiska användning och genomdrivande av sina rättigheter förbättras. Vid samrådet tog man vidare upp en rad frågor där samordnade åtgärder som inte bygger på lagstiftning behöver vidtas eller intensifieras som komplement till lagstiftningsinitiativ för att driva på Lissabonstrategin.

Många företag utnyttjar fortfarande inte fullt ut de nuvarande möjligheterna att skydda sina immateriella rättigheter, vilket kan hindra den vidare utvecklingen mot en kunskapsbaserad ekonomi. Små och medelstora företag och universitet är ofta inte medvetna om hur de på bästa sätt kan använda sina patenträttigheter för att skydda och utnyttja sina uppfinningar. Det är därför mycket viktigt med åtgärder till stöd för användningen av immateriella rättigheter inklusive patent samtidigt som skyddet säkerställs på ett ekonomiskt överkomligt och effektivt sätt. Först då kan systemet för immateriella rättigheter ge den grad av skydd som krävs för att investeringarna i innovation skall kunna optimeras. Flera av de stödåtgärder som beskrivs nedan behandlas mer utförligt i kommissionens aktuella meddelande om en

innovationsstrategi²⁹ och de kommer också att tas upp i det kommande meddelandet om en strategi för immateriella rättigheter.

3.1. PATENTSYSTEMETS KVALITET, KOSTNADER OCH EFFEKTIVITET

Även om kvaliteten på europeiska patent generellt upplevs vara hög jämfört med andra delar av världen, betonade deltagarna vid samrådet 2006 vikten av noggrann undersökning, utredning av patenthistorik och en strikt tillämpning av kriterier för patenterbarhet. Det har dock framförts att en kraftigt växande efterfrågan på patent kan leda till att det meddelas allt fler patent av lägre kvalitet. Detta är ett av skälen som kan leda till uppkomsten av patentmattor³⁰ och s.k. patentrell³¹ i Europa. En patentordning av hög kvalitet i EU är ett mycket viktigt instrument för att förebygga att innovation hämmas på detta sätt och undvika ett destruktivt agerande i Europa.

Vid sidan av kvalitetsfrågan måste man arbeta vidare för att åtgärda både kostnaderna och tidsåtgången för beslut. Vad beträffar kostnaderna måste skillnaderna i förhållande till Japan och USA minskas avsevärt, i synnerhet för små och medelstora företag. Vad beträffar tidsåtgången bör målsättningen vara att få ned den tid som det i genomsnitt tar att meddela ett europeiskt patent eller fatta beslut om avslag till tre år i enlighet med EPC-staternas överenskommelse vid regeringskonferensen i Paris 1999³². Att man fattar beslut om rättigheter i tid är särskilt viktigt med tanke på att efterfrågan på patent fortsätter att öka. EPO rapporterade t.ex. att patentansökningarna mellan 2004 och 2005 ökade med 7,2 % till nära 193 000³³ och att så många som 145 000 ansökningar inkom under 2006 inom ramen för konventionen om patentsamarbete, vilket var en ökning med 6,4 % jämfört med året före³⁴. Liknande ökningsar under de kommande åren skulle innebära att det totala antalet ansökningar kommer att vara det dubbla om ca 10 år.

Med den ökande efterfrågan på patent, den ökande arbetsbördan för handläggarna och den snabba tekniska utvecklingen är det viktigt att patentverken i Europa samarbetar för att exempelvis utnyttja varandras utredningsresultat och att de strävar efter att upprätthålla en hög kvalitet på de patent som meddelas. Kommissionen välkomnar därför nya initiativ till kvalitetsförbättringar som t.ex. standarden för *European Quality Management System* som tagits fram av en arbetsgrupp som inrättats av förvaltningsrådet inom EPO. Detta är en idealisk väg för att upprätthålla patenträttigheter av hög kvalitet och angripa problemområden.

29 Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén - Kunskap i praktiken: en brett upplagd innovationsstrategi för EU, KOM(2006) 502.

30 En patentmatta avser det potentiella problemet att innovationen – på grund av det stora antalet patent som krävs för att producera en produkt – i branschen mattas av därför att man är rädd för att bli pressad på pengar och hamna i tvister om patentintrång.

31 Detta är en ny metod att få inkomster från ett patent. Patentrell är patenthavare (ofta investerare som köper patent billigt av nedlagda företag) som använder dessa rättigheter för att hota företag med att väcka talan om intrång och med förelägganden så att företagen tvingas in i ekonomiska uppgörelser för att undvika kostsamma tvister. Sådan utpressning kan påverka en hel bransch.

32 Rapporten "Intergovernmental Conference of the contracting states of the European Patent Organisation on the reform of the patent system in Europe, Paris, 24 and 25 June 1999", [1999] OJEO 545. Finns på följande Internetadress: http://www.european-patent-office.org/epo/pubs/oj_index_e.htm

33 EPO:s årsrapport för 2005 finns på följande Internetadress: <http://annual-report.european-patent-office.org/2005/review/index.en.php>

34 WIPO:s webbplats på Internetadressen http://www.wipo.int/edocs/prdocs/en/2007/wipo_pr_2007_476.html.

3.2. SÄRSKILT STÖD FÖR SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG

Det finns uppgifter som tyder på att små och medelstora företag inte ansöker om patent eller använder andra immateriella rättigheter därför att de inte har tillgång till bra rådgivning³⁵ eller därför att kostnaderna för patent är så höga. Det är ytterst viktigt att små och medelstora företag har tillräckliga kunskaper för att kunna fatta välgrundade beslut om huruvida de skall ansöka om patent eller använda sig av andra former av immaterialrättsligt skydd.

I en patentstrategi för Europa måste det därför ingå medvetandehöjande åtgärder som belyser fördelarna och nyttan med patentsystemet, särskilt för små och medelstora företag. I enlighet med vad som anges i stora drag i meddelandet om forskning och innovation³⁶ kommer kommissionen att främja användningen av immateriella rättigheter genom att tillsammans med berörda parter identifiera vilka åtgärder som bäst kan vidtas till stöd för små och medelstora företag. Här handlar det om att på ett bättre sätt utnyttja befintliga stödtjänster, men även om att utforma nya tjänster som är mer anpassade till små och medelstora företags faktiska behov. Kommissionen har precis startat ett projekt inom ramen för initiativet PRO INNO Europe som syftar till att informera små och medelstora företag om frågor med inriktning främst på patent. Inom ramen för ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation utlyser kommissionen också en ansökningsomgång för att genomföra ett treårigt projekt för ökad kunskap om och bättre tillvaratagande av immateriella rättigheter med syftet att höja medvetenheten och öka kunskaperna om immaterialrättsliga frågor bland små och medelstora företag och på så sätt förbättra registreringen och tillvaratagandet av rättigheter samt bekämpa efterbildning. När det gäller kostnadsfrågan skulle de största framstegen naturligtvis uppnås genom antagandet av gemenskapspatentet³⁷.

3.3. KUNSKAPSÖVERFÖRING

Det anses allmänt att Europa släpar efter och bör förbättra kunskapsöverföringen. Det är i synnerhet gränsöverskridande tekniköverföring mellan företag i olika europeiska länder och kunskapsöverföring³⁸ mellan den offentliga forskningen³⁹ (t.ex. universitet) och näringslivet inom EU som behöver förbättras.

Kommissionen står i begrepp att lägga fram⁴⁰ ett meddelande med kompletterande (frivilliga) riktlinjer för god praxis för förbättrad kunskapsöverföring mellan offentliga forskningscentrum och industrin i hela Europa. Detta kommer att bidra till att nuvarande administrativa hinder undanröjs och det kommer att ge vägledning till hur ägande och

35 De mest omfattande uppgifterna om hur små och medelstora företag utnyttjar immateriella rättigheter kommer från gemenskapens innovationsundersökning (CIS). CIS-4 för perioden 2002-2004 visar att små och medelstora företag stadigt rapporterar att de i minskande utsträckning använder formella immateriella rättigheter och icke formella metoder för att skydda värdet på sina uppfinningar än stora företag.

36 Genomförande av gemenskapens Lissabonprogram: Mer forskning och innovation – Att investera i tillväxt och sysselsättning: En gemensam strategi, KOM(2005) 488 slutlig.

37 Det är också viktigt att observera att USA, Japan och Korea har infört lagstiftning som halverar kostnaderna för patent för små och medelstora företag jämfört med stora företag.

38 Kontraktsforskning, samverkansforskning, licensiering, sammanföring av resurser, publikationer och utbyte av erfarna forskare mellan den offentliga och privata sektorn.

39 Offentliga forskningsorganisationer utgör omkring en tredjedel av den samlade FoU-verksamheten i Europa. Före utvidgningen 2003 genomfördes 80 % av all offentlig FoU i de 1 500 forskningsuniversiteterna i medlemsstaterna (se Europeiska kommissionen (2001), "Benchmarking Industry-Science Relations – The Role of Framework conditions", slutrapport, Wien/Mannheim, och Mark O. Sellenthin, "Who should own University Research – An exploratory study of the impact of patent rights regimes in Sweden and Germany on the incentives to patent research results", juni 2004.

40 Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Att förbättra kunskapsöverföringen mellan forskningsinstitut och företag i hela Europa genom öppen innovation, KOM(2007) 182.

utnyttjande av FoU-resultat och därmed sammanhängande immateriella rättigheter på bästa sätt kan kombineras med de grundläggande mål som offentliga forskningsorganisationer har. I synnerhet kommer det att föreslås att samverkan ökar mellan forskare inom den offentliga sektorn och industrin, och att kvaliteten på tjänster för kunskapsöverföring i Europa förbättras.

3.4. SÄKERSTÄLLANDE AV SKYDDET FÖR PATENTRÄTTIGHETER

En lämplig lagstiftning och incitament för användning av patent måste kompletteras med att skyddet säkerställs på ett ekonomiskt överkomligt och effektivt sätt. Rättshavare har ofta inte tillräckliga juridiska och ekonomiska resurser för att kunna se till att deras patent skyddas mot påstådda intrång. I den globala ekonomin är det av yttersta vikt att företagen i Europa på ett adekvat sätt kan se till att deras rättigheter respekteras utanför EU:s territorium. Å andra sidan anser i synnerhet små och medelstora företag att det är svårt att fortsätta med sin verksamhet när de orättmätigt anklagas för patentintrång av storföretag och letar efter enklare och billigare sätt att försvara sig.

3.4.1. *Alternativ tvistlösning*

När gränsöverskridande patenttvister skall prövas inbegriper detta traditionellt en rad förfaranden i en rad jurisdiktioner och förfarandena riskerar att bli utdragna, resultaten motstridiga och kostnaderna höga. En EU-täckande domstolsordning för patent skulle så som förklaras ovan avsevärt förbättra situationen i Europa i alla dessa avseenden.

Parterna, och i synnerhet små och medelstora företag, håller kontinuerligt utkik efter alternativa, billigare och effektivare metoder för att lösa sina tvister om patent och andra immateriella rättigheter. Insatser görs därför nationellt och internationellt för att införa alternativa tvistlösningssystem och uppmuntra parterna, om inte till och med kräva av dem, att pröva om de kan komma fram till en lösning genom medling, förlikning eller skiljeförfarande innan de bestämmer sig för en rättslig prövning.

I sina svar vid patentsamrådet 2006 tog många berörda parter, särskilt små och medelstora företag, upp frågan om att införa metoder för alternativ tvistlösning i det framtida patentlandskapet i Europa. Förslagen varierade från förslag om att utnyttja befintliga system som WIPO:s forum för skiljeförfaranden (*World Intellectual Property Organisation Arbitration and Mediation Centre*) till förslag om att utforma ett självständigt alternativt tvistlösningssystem för gemenskapen.

Kommissionen lade visserligen i oktober 2004 fram ett förslag till ett direktiv om vissa aspekter på medling i civilrättsliga tvister⁴¹, men den kommer att undersöka närmare om sådana system för immateriella rättigheter, och särskilt för patentfrågor, kan vara till nytta och ge ett mervärde. Undersökningen kommer främst att inriktas på vilka tids- och kostnadsbesparingar som eventuellt kan göras vid alternativ tvistlösning med avseende på den potentiella nyttan med att infoga särskilda inslag vid tvister om immateriella rättigheter, inklusive patenttvister.

41

KOM(2004) 718 slutlig, 22.10.2004.

3.4.2. Rättsskydds försäkring avseende patent

Ett sätt att se till att små och medelstora företag har tillgång till eller har ett adekvat skydd vid patenttvister kan vara en rättsskydds försäkring avseende patent. Försök inom den privata sektorn att tillhandahålla sådana försäkringar har dock hittills sällan varit framgångsrika.

På uppdrag av kommissionen genomfördes 2001 en undersökning om rättsskydds försäkringar avseende patent och i juni 2006 offentliggjordes en uppföljande undersökning. Den 31 december 2006 avslutades ett offentligt samråd om den nya undersökningen. Tjugoåtta svar inkom och dessa håller för närvarande på att analyseras. Det kan dock redan nu fastställas att de berörda parternas reaktioner på det obligatoriska system som föreslogs i den uppföljande undersökningen totalt sett var skeptiska.

3.4.3. Internationella aspekter

Säkerställandet av skyddet för immateriella rättigheter är fortfarande ett stort problem på internationell nivå. De preliminära resultaten av en stor undersökning som OECD genomfört visar att det samlade värdet på efterbildningar och piratkopierade varor som var föremål för internationell handel 2004 uppgick till 140 miljarder euro⁴². Även om mycket arbete redan har gjorts för att höja de internationella standarderna till dem som föreligger inom EU kommer kommissionen att fortsätta att inrikta sig på de prioriterade åtgärderna för att skydda rättighetshavare, bl.a. patenthavare, på territorier utanför EU.

Det tyska ordförandeskapet i G8-gruppen av de stora industriländerna föreslog nyligen ett tillvägagångssätt med tre spår för att påskynda säkerställandet av skyddet för immateriella rättigheter på en global nivå. Denna strategi består i att påskynda och, om möjligt, under 2007 fullborda genomförandet av uttalandet av den 16 juli 2006 i Sankt Petersburg om bekämpning av piratkopiering av immateriella rättigheter och efterbildning⁴³ varigenom näringslivet i G8-länderna involveras i insatserna för att säkerställa skyddet och en ”konstruktiv dialog” inleds med O5-gruppen (Brasilien, Kina, Indien, Mexiko och Sydafrika) på det kommande toppmötet i Heiligendamm.

EU:s nuvarande ordförandeskap har dessutom gjort transatlantiska förbindelser till ett av dess mest prioriterade områden. Det nya initiativet för ett transatlantiskt ekonomiskt partnerskap omfattar bl.a. skydd för immateriella rättigheter. Detta skulle bygga vidare på befintliga initiativ som toppmötet mellan EU och USA i Wien i juni 2006, där EU och USA lanserade en åtgärdsstrategi för att bekämpa piratkopiering och efterbildningar i tredjeländer.

Kommissionen delar uppfattningen att det finns ett behov av att förbättra dialoger om regelverk och andra frågor med gemenskapens internationella partner, inklusive samordnade insatser till skydd för immateriella rättigheter. Skyddet för immateriella rättigheter och kampen mot efterbildningar och piratkopiering måste intensifieras internationellt.

4. SAMMANFATTNING

Kommissionen är fast övertygad om att ett förbättrat patentsystem är av yttersta vikt om Europa skall kunna utnyttja sin potential för innovation. Kommissionen har därför lagt fram

42 Rapport av John Dryden, Deputy Director Science Technology and Industry OECD, inför den tredje världskongressen om bekämpning av efterbildning och piratkopiering, Genève, 30 januari 2007. Den siffra som citeras var i originalet 176 miljarder US-dollar.

43 Uttalandet om insatser mot piratkopiering och efterbildning finns på följande Internetadress: <http://en.g8russia.ru/docs/15.html>

sina förslag för den fortsatta vägen framåt för en reformering av patentsystemet i Europa och föreslår stödåtgärder i detta meddelande. Syftet med detta meddelande är att åter få igång diskussionerna om patentsystemet i Europa på ett sätt som uppmuntrar medlemsstaterna att arbeta för att nå samförstånd och reella framsteg i denna fråga. Om gemenskapspatentet kan komma att förverkligas och det nuvarande fragmenterade systemet för prövning av patenttvister samtidigt kan förbättras skulle detta innebära att patentsystemet blir avsevärt mer tillgängligt och att kostnadsbesparingar uppnås för alla som har ett intresse av patentsystemet. Parallella stödåtgärder för att upprätthålla och, vid behov, förbättra kvaliteten och effektiviteten inom det nuvarande systemet bör tillsammans med målinriktade åtgärder för att förbättra tillgängligheten för små och medelstora företag säkerställa att Europas patentsystem kommer att fylla sin uppgift när det gäller att främja innovation och konkurrenskraft i Europa. EU måste också arbeta aktivt med sina internationella partner för att öka medvetenheten om immaterialrättsliga frågor och ett korrekt och väl avvägt säkerställande av det immaterialrättsliga skyddet. Kommissionen vill genom att erbjuda en utgångspunkt för medlemsstaterna att komma överens om konkreta åtgärder tillhandahålla en solid grund för framsteg om patentreformer på andra områden, särskilt när det gäller gemenskapspatentet och systemet för prövning av tvister.

Kommissionen kommer att arbeta tillsammans med rådet och parlamentet för att nå samförstånd om vägen framåt. Om ett brett samförstånd uppnås kommer kommissionen att vidta nödvändiga åtgärder för att genomföra den överenskomna strategin och lägga fram aktuella förslag.

BILAGA I

Kostnadsstruktur avseende direkta patentansökningar och upprätthållande, 2003

	EPO-3¹	EPO-13²	USPTO	JPO
Hypoteser	Euro	Euro	US-dollar	Japanska yen
Typ av företag	alla	alla	stora	alla
Medianantal patentkrav	18	18	23	7
Tid för meddelande av patent (antal månader)	44	44	27	31
Designerade länder för skydd	3	13	1	1
Antal översättningar ³	2	8	0	0
Förfarandavgifter				
Ansökan	160	160	225	16000
Granskning	690	690	375	
Designerade länder (upp till 7; 75 per land)	225	525		
Årsavgift det 3:e året av ansökan	380	380		
Årsavgift det 4:e året av ansökan	405	405		
Prövning	1 430	1 430	150	168 600
Meddelande	715	715	1 300	
Avgift patentkrav ⁴	320	320	54	28 000
Administrativa kostnader	250	250	300	
Översättningskostnader ⁵	3 400	13 600		
Kostnader för validering	95	1 700		
Förfarandekostnader, totalt	8 070	20 175	2 404	212 600
	Euro	Euro	Euro	Euro
Förfarandekostnader utan översättning	4 670	6 575	1 856	1 541
Förfarandekostnader med översättning	8 070	20 175	1 856	1 541
Kostnader för externa tjänster⁷				
	12 500	19 500	8 000	4 000
Efter det att patent meddelats				

Kostnader för upprätthållande 10 år (avgifter)	2 975	16 597	2 269	2 193
Kostnader för upprätthållande 20 år (avgifter)	22 658	89 508	4 701	11 800
Ansökningsförfarandet, totalt⁶	20 570	39 675	9 856	5 541
10 år, totalt	23 545	56 272	12 125	7 734
20 år, totalt	43 228	129 183	14 556	17 341

Källa: Van Pottelsberghe and François (se fotnot 7).

1. De tre EPC-länder som oftast designeras är Tyskland, Storbritannien och Frankrike.
2. Enligt EPO:s årsrapport för 2003 designeras följande 13 länder för skydd i över 60 % av patentansökningarna: Tyskland, Storbritannien, Frankrike, Italien, Spanien, Nederländerna, Sverige, Schweiz, Belgien, Österrike, Danmark, Finland och Irland.
3. Endast 8 översättningar skulle krävas för skydd i 13 länder, eftersom vissa länder godkänner ansökningar som är avfattade på engelska eller har samma språk som andra länder (Nederländerna, Belgien, Schweiz).
4. Kostnaden per patentkrav är 40 euro om det ingår fler än 10 patentkrav i en patentansökan till EPO; 18 US-dollar om det ingår fler än 20 patentkrav i en patentansökan till det amerikanska patentverket USPTO; 4 000 japanska yen för de patentkrav som ingår i en patentansökan till det japanska patentverket JPO.
5. Det antas att översättningskostnaderna uppgår till 1 700 euro per språk. I detta belopp ingår översättningen och ombudsarvode.
6. Kostnadsberäkningarna för EPO motsvarar kostnaderna för [s.k. *Euro-direct applications* (]patent som man ansöker om direkt till EPO). De bör betraktas som en lägre gräns för ett genomsnittligt patent, eftersom de inte omfattar de kostnader som är förenade med nationella prioritetsansökningar (från ett EPC-land eller från utlandet) eller med PCT-ansökningar.
7. Det finns ingen kostnadsjämförelse för externa tjänster i USA, Japan och Europa. I undersökningen från Roland Berger (2005), se fotnot 44, anges en tillförlitlig uppskattning för ansökningar till EPO (se tabell A1 i tillägget). Grundantagandet är 8 000 euro för ett patent och 1 500 euro per designerad stat (för EPO). Eftersom antalet patentansökningar till JPO är mycket lägre (7 patentkrav jämfört med 18) antas grundkostnaden vara hälften, dvs. 4 000 euro.

BILAGA II

MODELLER FÖR ÖVERSÄTTNINGSKOSTNADER

Modell	Översättningskostnader	
	Kostnad per patent ⁴⁴ (euro)	Procentsats jämfört med nuvarande EP-översättningskostnader
Europeiskt patent (enligt det nuvarande systemet för genomsnittliga EP)	12448 ⁴⁵	100 %
Europeiska patentsystemet enligt Londonöverenskommelsen för genomsnittliga EP ⁴⁶	8800 ⁴⁷ (avfattat på TY eller FR)	71 %
	8800 ⁴⁸ (avfattat på EN)	71 %
Gemenskapspatentet (enligt den gemensamma politiska strategin från mars 2003) ⁴⁹	7140 ⁵⁰	57 %

⁴⁴ Beräkningarna utgår ifrån att ett patent i genomsnitt omfattar 16 sidor beskrivning och 4 sidor patentkrav där översättningskostnaden uppgår till 76 euro per sida för beskrivningen och 85 euro per sida för patentkraven (bygger på siffror som tagits fram vid tiden för den gemensamma politiska ståndpunkten i mars 2003; EPO-undersökning i augusti 2004 utarbetad av Roland Berger Market Research, finns på Internetadressen http://www.european-patent-office.org/epo/new/cost_anaylsis_2005_study_en.pdf, se s. 141-150). Det antas då att ett europeiskt patent i genomsnitt omfattar 13 designerade länder (de länder som designerats av en majoritet av dem som ansöker om ett europeiskt patent): Tyskland (98 % av de europeiska patenten), Frankrike (93 %), Storbritannien (92 %), Italien (76 %), Spanien (61 %), Nederländerna (59 %), Sverige (57 %), Schweiz (55 %), Belgien (54 %), Österrike (53 %), Danmark (51 %), Irland och Finland (50 %), där Nederländerna, Sverige och Danmark väljer engelska som det språk som föredras enligt Londonöverenskommelsen. Ett europeiskt patent som omfattar alla EU:s medlemsstater skulle kräva en översättning till 21 andra språk och kosta 32 676 euro.

⁴⁵ 4 sidor patentkrav x 85 euro x 8 språk (2 av de 3 EPO-språken + italienska, spanska, svenska, danska, finska) + 16 sidor beskrivning x 76 euro x 8 språk.

⁴⁶ Eftersom Italien, Spanien, Belgien, Österrike och Finland inte har undertecknat Londonöverenskommelsen måste de fortfarande ha en fullständig översättning. Nederländerna, Sverige och Danmark antas välja engelska som språk enligt överenskommelsen.

⁴⁷ 4 sidor patentkrav x 85 euro x 8 språk + 16 sidor beskrivning x 76 euro x 5 språk (italienska, spanska, finska, franska eller tyska).

⁴⁸ 4 sidor patentkrav x 85 euro x 8 språk + 16 sidor beskrivning x 76 euro x 5 språk (italienska, spanska, finska, franska, tyska).

⁴⁹ Från den 1 januari 2007 skulle gemenskapspatentet omfatta 27 medlemsstater. Patentkraven skulle föreligga på alla gemenskapens officiella språk (utom på iriska under den nuvarande övergångsperioden). Varje gemenskapspatent skulle därmed kräva att patentkraven bara översätts till 21 språk.

⁵⁰ 4 sidor patentkrav x 85 euro x 21 språk.

Gemenskapspatentet (kommissionens förslag: översättning av patentkraven till EPO:s övriga två språk)	680 ⁵¹	5 %

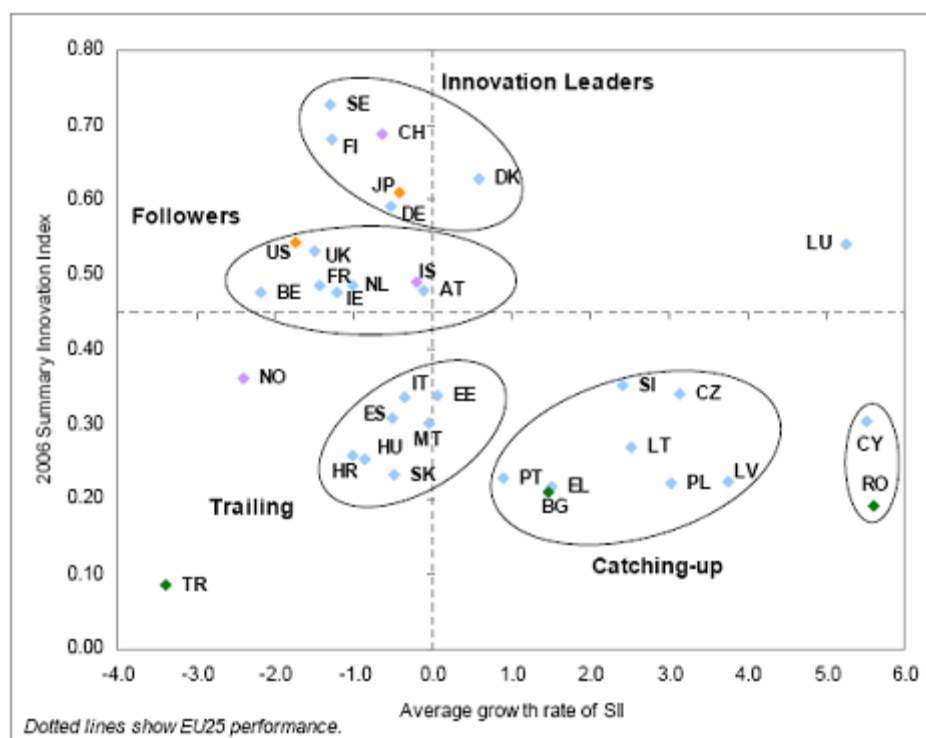
51 4 sidor patentkrav x 85 euro x 2 språk.

BILAGA III - IMMATERIELLA RÄTTIGHETER OCH INNOVATION

På grundval av resultatet enligt det sammanfattande innovationsindexet och dess tillväxttakt kan europeiska länder delas in i fyra grupper eller klungor.⁵²

- Schweiz, Finland, Sverige, Danmark och Tyskland är "innovationsledande".
- Frankrike, Irland, Storbritannien, Nederländerna, Belgien, Österrike och Island är länder som "följer efter".
- Länder som "hämtar in" är Slovenien, Portugal, Tjeckien, Litauen, Lettland, Grekland, Polen och Bulgarien.
- Länder som "sackar efter" är Estland, Spanien, Italien, Malta, Ungern, Kroatien och Slovakien.

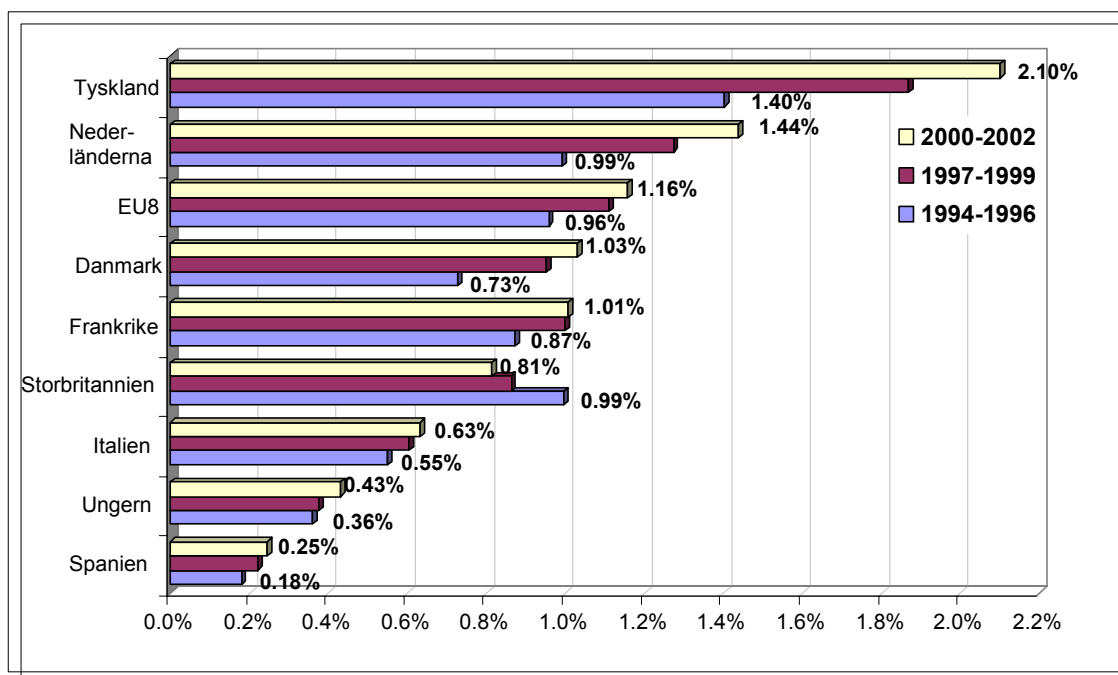
Cypern och Rumänien utgör en separat femte klunga av länder som växer snabbt och håller på att komma ikapp. Detta betraktas inte som en verklig klunga, eftersom Cypern är ett av EU:s minsta länder och Rumänien startar från en väldigt låg nivå av innovation. Luxemburg, Norge och Turkiet kan inte inordnas i någon av dessa grupper.

Den nuvarande prestandan, så som den mäts genom det sammanlagda innovationsindexet (SII), visas på den vertikala axeln. Ökningstakten i förhållande till EU-25 enligt SII visas på den horisontella axeln. Detta bildar fyra kvadranter: länder som ligger över både den genomsnittliga tendensen för EU-25 och genomsnittet för EU-25 enligt SII är ledande av EU-25, länder under genomsnittet enligt SII men med ett tendensresultat som ligger över genomsnittet hämtar in, länder under genomsnittet enligt SII och under den genomsnittliga tendensen sackar efter, och länder över genomsnittet enligt SII och under den genomsnittliga tendensen håller sin tätposition men avancerar i en långsammare takt.

52 2006 som publicerats av Pro Inno Europe, ett initiativ från GD Näringsliv (se <http://www.proinno-europe.eu>).

I syfte att jämföra innovationsprestandan med patentering visas i figuren nedan patentens samlade värde i utvalda medlemsstater som procentandel av BNP under perioder från 1994 till 2002.⁵³ I regel sammanfaller en högre innovationsprestanda i en medlemsstat med ett högre patentvärde i det landet.

53 "Study on evaluating the knowledge economy what are patents actually worth? The value of patents for today's economy and society" – rapport från CERM Foundation (Italien) för GD Inre marknaden, Europeiska kommissionen. Finns på följande Internetadress: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/index_en.htm#studies

BILAGA IV

Kostnaderna för prövning av patenttvister i utvalda medlemsstater

Medlemsstat	Kostnader i första instans (euro)	Kostnader i andra instans (euro)
STOR- BRITANNIEN *	150 000 till 1 500 000	150 000 till 1 000 000
FRANKRIKE	50 000 till 200 000	40 000 till 150 000
NEDER- LÄNDERNA	60 000 till 200 000	40 000 till 150 000
TYSKLAND**	50 000	90 000

Siffrorna för Frankrike, Nederländerna och Tyskland avser ett genomsnittligt mål med ett tvistigt belopp på +/- 250 000 euro.

*Genomsnittligt mål. Tvistigt belopp > 1 000 000 euro.

**Kostnader för både giltighet och intrång. I Tyskland prövas talan om giltighet och intrång av olika domstolar.

Källa : Konsekvenbedömning av EPLA (se fotnot 16, s. 10 ff.)